

Folketingets Finansudvalg
Christiansborg

12. oktober 2018

Svar på Finansudvalgets spørgsmål nr. 639 (Alm. del) af 21. september 2018

Spørgsmål

Vil ministeren redegøre for det demografiske træk frem mod 2025 ved fuld korrektion af sund aldring? Det demografiske træk bedes opgjort i mia. kr. og i pct. for hvert af årene.

Svar

Det demografiske træk er et beregningsteknisk mål, der opgør hvor meget ressourceanvendelsen til offentligt forbrug rent mekanisk vil ændre sig, hvis befolkningen ændrer sig, og det forudsættes at den reale udgift pr. bruger er fastholdt uændret.

Overordnet beregnes det demografiske træk på det offentlige forbrug således ved mekanisk at sammenholde den forventede befolkningsudvikling med de senest kendte gennemsnitlige reale udgifter pr. bruger, dog med en korrektion for delvis sund aldring, *jf. nedenfor*.

Beregningen af det demografiske træk skal generelt fortolkes varsomt. Det demografiske træk anvendes primært som et element i en langsigtet holdbarhedsberegning. Opgørelsen af det demografiske træk er således ikke tiltænkt til beregninger af fx det præcise udgiftstræk i de enkelte år, navnlig ikke på særskilte udgiftsområder eller sektorer, og er heller ikke udtryk for udgifter, der skal findes konkret finansiering til. Det demografiske træk tager blandt andet ikke højde for mulige produktivitetforbedringer i det offentlige og indgår som ét blandt mange input i den løbende tilrettelæggelse af finanspolitikken. Det er et politisk valg, hvordan der prioriteres mellem tilførsel af flere ressourcer til offentlige forbrugsudgifter og fx lavere skat.

Det skal desuden understreges, at der i beregningen ikke tages højde for, at omkostningen ved en ekstra bruger kan adskille sig fra de gennemsnitlige omkostninger pr. bruger. Navnlig hvad angår det kollektive offentlige forbrug, vil en stigning i befolkningen ikke automatisk afstedkomme en proportional stigning i udgifterne til forsvar, politi, administration mv.

Derudover indregnes ikke adfærdsændringer (fx ændret uddannelsestilbøjelighed eller ændret træk på sundhedsvæsenet pga. af nye behandlingsmuligheder).

Sund aldring

Beregningen af det demografiske træk korrigeres som nævnt for, at befolkningens forventede sundhedstilstand – afspejlet ved en forlænget levetid – skønnes at blive forbedret fremadrettet, såkaldt *sund aldring*. En 80-årig i 2050 forventes således at leve længere og have et bedre helbred end en 80-årig i dag, og herved ventes en 80-årig i 2050 også at have et lavere træk på helbredsrelaterede udgifter som fx hospitaler, medicin, plejehjem og hjemmepleje end en 80-årig har i dag. Korrektionen for sund aldring mindsker således isoleret set det demografiske træk.

I Finansministeriets beregning af det demografiske træk indgår en korrektion for delvis sund aldring. Beregningen af det demografiske træk med korrektion for delvis sund aldring indebærer, at befolkningen opdeles i en gruppe, der befinder sig i den såkaldte terminale fase (de sidste 3 leveår) og en gruppe, der har mere end 3 leveår tilbage. Opdelingen foretages, fordi helbredsrelaterede udgifter til personer i en given alder er betydeligt højere, hvis personerne har mindre end tre leveår tilbage i forhold til personer på samme alder med mere end tre leveår tilbage, jf. *Svar på Finansudvalgets spørgsmål 580 (alm. del) af 18. september 2017 og Mod nye mål – Danmark 2015 Teknisk baggrundsrapport*. Fx er hospitalsudgifterne for de 70-79-årige, der dør i løbet af ét år, omkring 8 gange højere end for de 70-79-årige, der har en restlevetid på mere end 3 år. Tilsvarende tendens ses både for andre aldersgrupper samt for øvrige helbredsrelaterede udgiftsområder som plejehjem, hjemmehjælp og medicin.

Hvis det i stedet beregningsteknisk lægges til grund, at stigningen i restlevetiden har fuldt gennemslag på udgifterne¹, dvs. fuld sund aldring, vil det reducere den gennemsnitlige årlige vækst i det demografiske træk fra 0,65 pct. 2019-2025 til 0,55 pct., jf. *tabel 1*.

Scenariet med fuld sund aldring anslås at overvurdere befolkningens forventede sundhedstilstand og herved undervurdere det demografisk betingede udgiftspres. Modsat vurderes et scenarie helt uden sund aldring at overvurdere det demografisk betingede udgiftspres. I Finansministeriets beregning af det demografiske træk anvendes derfor en metode, der hviler på den observerede sammenhæng mellem alder, restlevetid og udgiftstræk, og som ligger mellem et scenarie, hvor der forudsættes ingen sund aldring, og et scenarie, hvor der antages fuld sund aldring.

¹ Hvis der beregningsteknisk korrigeres for fuld sund aldring, betyder det at udgifterne forskydes med stigningen i levetiden. Hvis restlevetiden for en 80-årig fx stiger med fem år fra 2018 til 2050, vil de helbredsrelaterede udgifter for en 80-årig i 2050 svare til udgifterne for en 75-årig i 2018.

Tabel 1**Beregnet årlig vækst i det demografiske træk, 2019-2025**

	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2019-2025
Årlig vækst i mia. kr. (2019-priser) ved								
- Ingen sund aldring	3½	3½	3½	3½	4	4	4	27
- Delvis sund aldring (nuværende)	3½	3	3	3	3½	3½	3½	23½
- Fuld sund aldring	3	2½	2½	2½	3	3	3	19½
Årlig pct.-vis vækst ved								
- Ingen sund aldring	0,7	0,7	0,7	0,7	0,7	0,8	0,8	0,75
- Delvis sund aldring (nuværende)	0,7	0,6	0,6	0,6	0,7	0,7	0,7	0,65
- Fuld sund aldring	0,6	0,5	0,5	0,5	0,6	0,6	0,6	0,55

Kilde: Danmarks Statistik, Opdateret 2025-forløb, august 2018 og egne beregninger.

Med venlig hilsen

Kristian Jensen
Finansminister